

Rok 1948

Narodilo se 25 dětí a zemřelo 5 osob. Jedním z narozených byl cikán, který se narodil večer 21. 1. 1948 na formanském voze, krytém jen plachtou. Vůz odpoledne přijel do obce a zůstal tu u rybníka přes noc. Celá řada žen, když se to ráno dověděla, donesla šťastné mamince různé dětské prádelko.

Rok 1948 byl významným rokem na politické události.

1. 9. 1948 byl schválen nový školský zákon, který mimo jiné stanovil, že v obcích bez měšťanské školy, dostala škola **nový název „Škola národní“**. Správci škol všech typů dostali stejný titul: ředitel.

11. 5. 1948 se konalo ve škole povinné **očkování všech žáků proti záškrtu**.

Nový rok započal bez sněhu a bez mrazů. 13. 1. 1948 bylo naměřeno 13 stupňů tepla a rádio hlásilo, že je to nejteplejší den za posledních 100 let.

V únoru 1948 **dělnická třída** v čele s Komunistickou stranou Československa uchopila pevně moc do svých rukou a vyřadila z veřejného života všechny kapitalisty.

Z naší obce byli vysláni dva delegáti Karel Zachoval a Rudolf Zemánek na sjezd zástupců **rolnických komisí v Praze**. Po svém návratu podali zprávu o bojové připravenosti dělníků a rolníků nenechat si vzít revoluční vymoženosti.

V neděli 21. 3. 1948 byla provedena v naší obci podobně jako v celé republice, **směna vítězství**. Občané spolu se školní mládeží prováděli sběr odpadových hmot. Byli rozděleni na několik skupin. Každá měla povoz a stanovený rajón, kde navštívila dům vedle domu. Materiál byl hned odvezen do sběrný v Moravské Třebové. Sebráno bylo 15 q železa, 660 kg papíru, 620 kg hader a 50 kg kostí. Zatímco jedni prováděli sběr, asi 50 mužů šlo vykonat směnu do lesa. Prováděli těžbu dřeva, která byla obci předepsána.

Ti občané, kteří v neděli nemohli anebo nechtěli pracovat, vykonali směnu vítězství ve středu 24. 3. 1948.

Z příkazu ONV měli občané stavět stále noční hlídky. Je jasné, že se to občanům nelíbilo, a tak se uvažovalo o přijetí **nočního hlídače**. ONV však neschválilo odměnu z rozpočtu, a tak se občané domluvili a každá domácnost přispěla stanovenou částkou. Na funkci hlídače nastoupil 1. 4. 1948 Alois Oberreiter.

Rozhlasové zařízení, které obec zakoupila v roce 1947, obci plně nevyhovovalo, protože aparatura byla na 10 amplionů slabá. Občané si stěžovali na špatnou slyšitelnost. Bylo usneseno, že budou zřízeny **2 vývěsní skřínky**, jedna pro Bílou Studni a druhá pro konec obce u Dětrichova, kam obecní sluha vyvěsí vždy opis daného hlášení místním rozhlasem, aby se občané nemohli vymlouvat, že určité povinnosti nemohli splnit, protože neslyšeli hlášení.

12. 10. 1948 přijeli do Starého Města zástupci státního filmu a zkoumali, zda v obci jsou vhodné podmínky pro **zřízení kina**. Byl jim ukázán sál sokolovny. Uznali ho za vhodný. Promítací kabina by se musela postavit na galerii. Vyzvali obec, aby si podala žádost o zřízení kina, které by měla ve vlastní režii. Členové MNV souhlasili, aby žádost byla podána.

27. 10. 1948 schválilo Národní shromáždění **První československý pětiletý plán**. Plnění plánu u některých našich zemědělců vážlo, a proto bylo přistupováno **k sankcím**. Zadržovaly se lístky na cukr nebo i šatenky. Vyživovací komise měla za úkol sledovat plnění dodávek a na základě zjištěných skutečností rozhodovat o výdeji potravinových lístků.

Byla také zřízena **komise pro domácí porážky**, která zkoumala oprávněnost žadatele a jsou-li splněny všechny podmínky pro povolení porážky.

MNV objednal pojízdnou **pumpu na postřik ovocných stromů**, postřik byl prováděn každého roku povinně u všech majitelů zahrad a byl organizován MNV.

Ve velkých městech bývalo zvykem, že se na náměstích stavěli **vánoční stromy** republiky, pod kterými se umísťovali pokladničky. Dobrovolné peněžní dary občanů se odevzdávaly Okresní sociální pomoci, která z těchto prostředků udělovala jednorázové nebo i pravidelné měsíční podpory žadatelům, kteří byli sociálně slabí. I u nás ve Starém Městě jsme zasadili **okrasnou jedli před národním výborem**, osvětlila se a pod ni byla umístěna pokladnička. V období od 23. 12. 1948 do 2. 1. 1949 bylo vybráno pod stromkem 5 311 Kčs. Peníze byly odeslány Okresní sociální pomoci v Moravské Třebové.

Rozpočet obce:

- Příjmy 684 261,20 Kčs
- Výdaje 545 421,90 Kčs

Rozdíl 138 839,30 Kčs byl převeden na rok 1949.

Stav dobytka v roce 1948:

- Skot 707 ks z toho 305 ks dojnic
- Koně 101 ks
- Prasata 395 ks
- Ovce 3 ks

V roce 1948 byl postaven dřevěný hangár a v roce 1949 byla aeroklubu přidělena nová letadla – kluzák Z 23 Honza, větroň Krajánek a také jednomotorový letoun Praga E 114.

Kulturní události:

4. 1. 1948 TJ – Taneční zábava

18. 1. 1948 MO soc. dem. strany – **Ples**

25. 1. 1948 SHD – **Ples**

8. 2. 1948 NF (národní fronta) – **Ples**. Čistý výtěžek z tohoto plesu 9000 Kčs, byl věnován na vybavení mateřské školy.

28. 2. 1948 Se konal v sále U Kupsů **osvětový večer**, na kterém vystoupil s úvodním slovem knihovnický inspektor ONV Augustin Bieberle, houslista J. Mimra (ředitel měšťanské školy v Třebařově) a pianista Josef Johec (učitel hudební školy v Moravské Třebové).

6. 3. 1948 SDH – v **předvečer narozenin Tomáše Garyka Masaryka**, byla na Kolberku zapálena vatra. Připravil ji Sbor dobrovolných hasičů a školní děti.
13. 3. 1948 V sobotu se konal v sále U Kupsů **pietní vzpomínkový večer** na paměť zemřelého ministra zahraničních věcí Jana Masaryka.
28. 3. 1948 SDH - sehrál **divadelní hru** Jiřího Hory Dva bratři.
19. – 27. 4. Byly **vyvěšeny státní vlajky** na počest bulharské stranické a vládní delegace vedené Jiřím Dimitrovem.
24. 4. 1948 Byla U Kupsů **rozprava o hlavních zásadách nové ústavy**, kterou vedl Dr. František Zelený z Mor. Třebové.
8. 5. 1948 Byla konána v sále U Kupsů **oslava Dne vítězství**.
9. 5. 1948 V neděli v 16:00 sehrálo Hanácké divadlo z Moravské Třebové **divadelní hru**: „Milion sem, milion tam“, v hlavní roli s hostem divadla strážkem Křópaem z Břochovan. Před divadlem ve 14:00 **hrál na varhany** a zpíval v místním kostele.
11. 5. 1948 Navštívilo naši obec **putovní kino**. V sále U Kupsů byla uspořádána 3 představení a to: v 15:00 pro školní děti film Popelka, v 18:00 Švejk bourá Německo a o 21:00 Ves v pohraničí. Všechna představení byla poměrně dobře navštívena.
20. 6. 1948 SDH – **Taneční zábava**
25. 7. 1948 KSC – **Pout'ová zábava**
3. – 8. 9. 1948 Byly **vyvěšeny vlajky** na půl žerdi na znamení smutku nad úmrtím bývalého prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše.
16. 10. 1948 K 10. výročí Mnichova promluvil v místnosti U Kupsů odborný učitel Jan Hampl z Moravské Třebové. **Přednáška** vzbudila u posluchačů značnou pozornost a vyvolala živou diskuzi.
28. 10. 1948 Byla provedena v sále U Kupsů **oslava 30. výročí vzniku ČSR**. Promluvil Josef Kumstát, žáci národní školy měli kulturní program.
7. 11. 1948 Byla konána **oslava 31. výročí VŘSR**. I zde program připravila národní škola.
20. 11. 1948 Hostovalo v našem okrese **Vesnické divadlo** z Prahy a sehrálo v sále U Kupsů odpoledne pro děti hru Kocourkov a večer hru Babička a její

Pánbůh. Návštěva byla pěkná. Po představení byla debata o provedené hře s herci.

23. 11. 1948 Konala se v sále U Kupsů **rozhlasová tribuna**. Okresní osvětová rada ohlásila, že přijedou kulturní pracovníci z Brna, nakonec přijeli jen z Moravské Třebové. Debatovalo se nejvíce o zásobovací situaci. Účast asi 100 lidí.

27. 11. 1948 SDH - **Kateřinská zábava**

4. 12. 1948 KSČ - **Mikulášská zábava**

31. 12. 1948 KSČ - **Silvestrovská zábava**